

Neki ud vpraša, ali bi ne smela društva imeti društvene sobe tudi v gostilni. — Zveza je temeljno proti temu. Stariši izročajo mladino društvom v pouk, v gostilni je pa prilika za pijačevanje prevelika.

V razgovoru o župnijskih knjižnicah se je odobril nasvet, da se župnijske knjižnice posodijo društvom, kjer ljudje rajši zahajajo v društveno knjižnico. K temu predmetu je govoril tudi mladenič Krajc.

Zaradi predavateljev se sklone, da naj za menjavo govornikov skrbijo dekanijski odbori, ker osrednjemu odboru ni mogoče, na vsako zborovanje poslati kakega govornika. Glede na čas je g. Gomilšek naglašal, da je najbolj pripraven čas za predavanje, ob delavnih zvečer prirediti taka predavanja. V počitnicah bodo pomagali gg. visokošolci in bogoslovci, kakor so obljubili na sestanku kat. nar. dijakov v Ljutomeru. Včasih se lahko tudi od drugod dobi kakega v govoru bolj izvežbanega mladeniča; za to osrednji odbor obljubi svoje posredovanje, če se mu le pravočasno naznani.

V dosego denarnih sredstev naj prireajo društva veselice s srečelovom, s šaljivo licitacijo itd.

G. Brenčič predlaga, da bi se za predavanja pridobilo govornikov strokovnjakov, ki bi pojasnovali strokovna, posebno važna kmečka vprašanja; dalje da bi si društva naj naročila strokovne liste.

G. predsednik odgovarja, da tako prihajajo potovalni učitelji radi na zborovanja, samo povabiti jih je treba. Strokovne liste si pa naj društva le pridno naročujejo, saj je njih glavni namen, pospeševati stanovsko izobrazbo.

G. Meško s Polenškaka opozarja, da je treba večje pozornosti pri knjižnicah, da se v nje ne utihotapi kaka slaba in nekrščanska knjiga. K temu omenja Gomilšek, naj bi nad knjižnicam izvrševali vrhovno nadzorstvo dekanijski odbori, v katerih bi naj bilo vsako društvo po enem odborniku zastopano.

G. predsednik priporoča, da se naj tam, kjer so za to ugodne razmere, goji tudi telovadba. Na Štajerskem imamo že v Trbovljah telovadni okrožek, ki izvršno uspeva. Letos se bo v Ljubljani vršil telovadni tečaj za voditelje telovadnih krožkov.

Na to predsednik še enkrat poudarja, naj naša društva smatrajo kot svojo bistveno nalogo, posvečevati svojo skrb gospodarskim vprašanjem. Iz naših društev bi morale iziti misli in predlogi za povzdigo gospodarskega blagostanja v dotičnem okraju; na primer bi se naj razmotrivala vprašanja zavoljo izvoza kakega pridelka iz domačega kraja, vprašanja o potrebi in ustanovitvi kake zadruge, posojilnice itd. Naša društva bi naj agitirala za različna gospodarska potovanja, ali bi naj sama, če je mogoče, prirejela tako potovanje. Naša društva morajo biti agitatorji za krščansko-socialno idejo in naj v ta namen pridno razširjajo katoliške časopise.

G. župnik Ozmeč sproži vprašanje o kmetijskih podružnicah ter naglašal, da so v marsikaterem oziru prav koristne; sklone se, pospeševati ustanavljanje takih podružnic.

O predavanjih v društvi ob zimskem in tudi drugem času je poročal Zvezin podpredsednik g. dr. Hohnjec. Sestavil se je načrt predavanj in predmetov, ki se bo objavil v „Našem Domu.“

Pri tej točki je iz kroga udeležencev bila izražena marsikatera želja, osobito naj se pri predavanjih nikar ne zanemari splošna zgodovina Slovencev in posebej zgodovina domačega okraja in kraja. Med drugimi priporoča g. Gomilšek, da naj se poskrbi za gledališke igre iz slovenske zgodovine za

manjše odre; treba bode tudi oskrbeti knjigo kot pripomoček za gospodinjstvo odgojo slovenskih žen in deklet.

G. Hamersak od sv. Urbana priporoča, naj se iz vsakega kraja pridno dopisuje v naše katoliško-narodne liste, da se ti izpopolnijo v vsakem oziru.

Nato se je vršila volitev odbora. Izvoljeni so bili naslednji gospodje: odborniki: dr. Korošec, dr. Hohnjec, dr. Verstovšek, Gomilšek, Kociper, dr. Jerovšek, Krajnc, Spindler, Leskovar, Markošek, dr. Kovačič, Vračko; namestniki: dr. Medved, Žolger, Čede, Gorišek.

Prvi občni zbor S. K. S. Z. je torej prav lepo uspel. Zbral je precejšnje število somišljenikov, izobrazencev in tudi zastopnikov kmečkega in delavskega ljudstva. Vsi so bili zbrani v najlepši slogi, saj je vse družil isti visoki cilj. Posebno nas je veselilo dejstvo, da so tudi priprosti ljudje iz ljudstva kazali veliko zanimanje za izobrazbo našega naroda, in da je marsikateri prišel s prav pametnim in praktičnim nasvetom. To zanimanje je dokaz, da je naš narod napreden narod, ki ima v sebi sposobnost in zmožnost za višjo izobrazbo, in ki obenem hrepeni za vsestranskim napredkom, kateremu edino manjkajo za to potrebna sredstva. To nam je poročstvo boljše bodočnosti za naše ljudstvo.

S. K. S. Z. za Štajersko more biti zadovoljna z uspehi prvega svojega leta ter ponosna na nje. Ti uspehi naj nas bodrijo k vztrajnemu nadaljnjemu delovanju. Cilj je visok, namen prav lep. Gre se za omiko, napredek, blagostanje našega milega naroda. Kdo ne bi tukaj hotel sodelovati? Pod svojo zastavo vabimo vse prave in krščansko misleče rodoljube. Zastava je razvita, borilci in delavci naprej!

Na občni zbor so došli med drugimi pozdravi sledeči brzojavni pozdravi:

Zbrane srčno pozdravlja! — Slovenski klub.

Vsem rojakom živio! — Slovenke iz Dunaja.

Zaupniki Kmečke zveze šentlenarškega okraja, zbrani na sestanku pri Sv. Lenartu, pošiljajo iskrene pozdrave, želeč krščansko-socialnemu delovanju blagoslova v prid slovenskega ljudstva.

Želim obilno uspeha, prijateljski pozdrav. — Odbor bralnega društva Sv. Lovrenc nad Mariborom. Brezočnik, predsednik, Pušenjak, blagajnik, Fišinger, podpredsednik, Pavlič, odbornik.

Slovensko-krščansko-socialnemu delu želita zmago! — Kukovič, Schreiner.

Državni zbor.

Vsak dan nam prinese nove ministre. Domobranski minister Lačer je moral iti v pokoj in na njegovo mesto je prišel feldmaršallajtnant Georgi. Lačer ni rad šel v pokoj, toda da bo vendar lažje prenašal neprostovoljen pokoj, bil je povzdignjen v baronski stan. O novem ministru Georgiju pravijo, da je postal minister na posebno željo prestolonaslednika Franca Ferdinanda, kejeja dobrodejen upliv se sploh od dne do dne občutljiveje čuti v naši politiki. Lačer v zbornici ni bil priljubljen, in ko je predsednik naznanil njegovo vpokojitev, se je slišalo odobravanje.

O glasovanju zaradi podražanja živil poroča naš list v posebnem članku in med novicami. Iz Dunaja se nam samo piše: Kakor se opazuje, je posla-

nec Roblek popolnoma pod uplivom ljubljanskega Hribarja, torej zastopnika meščanov. Iz tega stališča edino je razumeti, da je glasoval za meščanskimi poslanci in da obstruira nagodbo. Kajti nagodba je ravno za Savinjsko dolino življenske potrebe. Koliko škode bo imela ta dolina, če se ji zaprejo ogrske meje! Jezovnik se kaže v zadnjem času mnogo bolj samostalnega in se ne da tako slepo voditi od Hribarja in Ploja, ki delata za slovensko ljudstvo pogubno politiko.

Roblek se blamira! Roblek je prvokrat govoril in se prvokrat osmešil v državni zbornici. Predsednik naznani, da se je Roblek oglasil za vprašanje na zborničnega predsednika. Roblek vstane in daleč okoli njega nobene žive duše. Osamel stoji kakor zalujoča oljka na hribih tužne Istre. Počasi pride vendar nekoliko usmiljenih poslancev bližje, ki se postavijo okoli njega. In poslanec Roblek diha tiho in boječe besedo za besedo. Poslanci se mu smeji. Podpisal je predlog, koje vsebine ni poznal. Sedaj prekliča svoj podpis ter vpraša predsednika, če hoče to popraviti. Predsednik pa poslanca Robleka pouči, da se podpis ne da več preklicati. Čehi so nevoljni na Robleka in delajo različne vslike. Roblek pa se polagoma bled in potrj odstrani iz zbornice. To noč je spal na lavorikah svoje prve blamaže v državni zbornici!

V torek dne 3. dec. se je začela velika razprava o vseučiliščih. Cerkvi sovražni profesor Masaryk je stavil predlog, naj se vseučilišča ohranijo proste pred uplivom katoliških nazorov. Na dolgo in široko je utemeljeval svoj predlog. Prvi mu je odgovarjal grof Sternberg. Rekel mu je tudi, Masaryk hoče ubiti katoliški nauk, za to pa menda hoče uvesti svoj nauk, ki ga je že pokazal v tem, da ga je bilo sram svojega očeta kočijaža. Za Slovence bo govoril dr. Krek.

Včeraj dne 4. dec. je vložil državni poslanec Roškar s tovariši predlog, naj se spremeni par. 62 državne ljudsko-šolske postave v tem smislu, da prevzame država prispevke za zidanje in vzdrževanje ljudskih šol.

Podpore za Spodnje Štajersko. Na nujne predloge poslancev dr. Korošca in dr. Benkoviča je notranje ministrstvo dovolilo za uime v brežiškem pol. okraju 17.000 K podpore; tudi občani v Jurkloštru dobe podporo.

Kobilice pri Laškem. Na prošnjo poslanca dr. Benkoviča se uvedejo nove poizvedbe v svrhu uničenja te nadloge v laškem okraju.

Politični ogled.

— Petdesetletnico smrti grofa Radeckija so na slovesen način praznovali dne 24. m. m. na Danaju. Navzočih je 250 Radeckijevih veteranov.

— Pomnožitev domobranstva. Ministrstvo za deželno brambo bo v kratkem predložilo državnemu zboru zahtevo, da se z ozirom na ustanovitev domobranskega topništva poveča število novincev za deželno brambo in sicer prilično za 4000 mož, od katerih bi bilo prišlo na 1908 ena četrtnina. S to zahtevo se zviša tudi proračun domobranstva, ki znaša

Tako je končal Vieira in tiho na prižnici sklonil častitljivo sivo svojo glavo. Množice so pretakale solze radosti in svetega navdušenja; v krogu globoko zamišljene duhovščine brisal si je celo pričujoči kardinal oči.

Tedaj se vzdigne na nasprotni prižnici vitka, koščena postava dominikane. Rujavi, suhi obraz pričal je nedvomno o spokornem življenju, globokih študijah, o mnogih nad knjigami prebedelih nočeh. Iz globočine prs privil se mu je bolesen vzdih:

O, gorje mi! O, nesrečna usoda, ki si me pripeljala semkam na to mesto! Ali naj ugovarjam tako plamtečim besedam, katere smo ravnokar slišali? — Toda kaj moram jaz za to, če moj razum noče, ne sme iti tje, kam bi ga rado spravilo srce! O. Vieira, blagor tebi in tvojim srčnim čutilom, ali razum ugovarja tvojim trditvam!

In nadaljeval je govornik in hotel dokazati, da nauk o brezmadežnem spočetju je vse premalo jasno izrečen v svetem pismu, kakor da bi zamogel biti verska resnica. Slednjič sklone obrnjen k onemu, čegar trditve je pobijal:

Tu imaš sveto pismo in pokaži mi, kje naj iščem tvoj dogma! Nikjer! In vendar bi ravno tega evangelisti ne smeli zanemarjati! —

Pa porečeš, kaj ustno izročilo? Kaj cerkveni učeniki? Res, ti so ta nauk učili, ga razlagali na dolgo in široko. Toda to bili so le pojedinci, ki ne morejo dogem vstvarjati, in bili so — kakor ti, nad katerimi je vladalo njih srce, ne njih razum!

Vtis tega govora bil je velikanski! Nemo so poslušalci zrlji v tla, kardinal se je odpravljal, tiho odšel je raz svoje prižnice Vieira, in nikdo ni ugovarjal učenemu dominikancu. Pamet sicer in razum poslušalcev imel je očitno na svoji strani, ali srce vernikov mu je ugovarjalo z vso močjo.

To ravno je čudovita moč žive besede, da človeka prisili pripoznavati z razumom, kar v srce reže kakor oster nož.

Taka duševna nasprotja pa najtežje prenese priprosti človek.

Doli v široki ladiji stolnice stala je truma mož in neki velikan med njimi. Može bili so mečarji mesta Sevilje in velikan med njimi bil je mojster Bartolomeo, predstojnik cehe mečarjev.

Kakor tigru so se mu iskrite oči. Srdito povzdigne svojo žuljavo pest in vzklikne, da so ga slišali vsi okoli stoječi:

Por dios! Padre Augustino, to uro bodeš mi ti še obžaloval!

Mojstra Bartolomea besede so razumeti doslovno kakor so izrečene. Bil je veren Španjolec in veren Španjolec se ne šali rad, kakor pravi stara španska prislovica:

Za svojo nevesto in za svojega Boga potegne bravi Španjolec vsikdar nož, če treba!

II.

Druga novica se je raznesla še istega dne po Sevilji.

Mladi Esteban Muriljo (Murillo) se je vrnil iz slikarske šole iz Madrida v svojo domovino. In ni prišel praznih rok; prinesel je seboj krasno sliko, svoje lastno delo, sliko, katero je imenoval „Immaculada Concepcion“ (Brezmadežno spočetje).

Razstavil jo je na ogled v eni mnogobrojnih kolib na stolnem trgu. Pobožnega in radovednega ljudstva se je kar trlo okoli mladega slikarja in njegovega umotvora.

Bilo je k večeru, ali kakšen je večer na začetku zime v Španiji! Rožnata večerna zarja razlivala se je čez strehe in zvonike rajskolepe Sevilje.

Stolpi in brezštevilni stolpiči veličastna katedrale lesketali so se v samem zlatu, čez široko reko Kvadalkvir, ki se vije skozi mesto, pilhal je lahke vetrice in prinašal iz temnih lovorovih gajev ob reki prijetne, oživljajoče dišave.

Ob reki, na ulicah in sosednih gričih povzdigovali so mogočne palme ponosno svoje krone. Po vrtilih zorelo je grozdje temnodre barve — istega leta drugi plod, — in razcvetela so se semtertje samotna drevesca citron; redki so sicer videti njih cveti, pa zato se med njimi tudi že sveti zrelo sadje — zlata jabolka.

Sveti mir obvladal je vso naravo!

Domači vrtovi, ceste, ulice in promenade mesta so vse polne ljudi. Zlasti je velika gnječa pred kolibo Murilje, slikarja.

Postojmo tukaj malo tudi mi.

Kako lepo se ljudje pozdravljajo. Odvseh strani done krepki glasovi:

„Ave Maria purissima! (Zdrava Marija prečista!)“

In prijazno se odgovarja:

„Ave, sin pecados concebida! (Zdrava, brez madeža spočeta!)“

Odkod ti pozdravi? Ali je to navada taka? Menda je pa to samo danes nalašč tako, kljubljivost proti predpoldnešnemu pridigarju v stolnici? Hitro poizvemo, le poslušajmo!

„Ave Maria purissima!“

„Ave, sin pecados concebida!“

Tako se pozdravljata in si roke stiskata ravno pred nami dva možakarja delavskega stanu. In hitro na to eden izmed obeh nadaljuje:

(Dalje prihodnja.)